ภมรี สุรเกียรติ
ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ชวนไปเรียนภาษา
และค้นคว้า**เอกสารประวัติศาสตร์**พม่าที่เมืองย่างกุ้ง

ตั้งแต่พม่าเปลี่ยนการปกครองจากรัฐบาลทหารสู่รัฐบาลพลเรือนเมื่อเดือนมีนาคมปีที่แล้ว พม่าก็กลายเป็นสาวเนื้อหอมที่สุดในอาเซียน บรรดาประเทศตะวันตกที่เคยประณามและคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่างเร่งรุดเข้าสานความสัมพันธ์กับพม่าทุกทิศทาง ล่าสุดเมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมานี้ มหาอำนาจยักษ์ใหญ่อย่างสหรัฐอเมริกาได้ร่วมจารึกประวัติศาสตร์การเมืองใหม่ของพม่า ด้วยการเดินทางเยือนพม่าเป็นครั้งแรกของผู้นำสูงสุดของประเทศ ภาพประธานาธิบดีบารัค โอบามา พูด

ประธานาธิบดีบารัค โอบามา เข้าพบประธานาธิบดีเต็งเส่ง ที่เมืองย่างกุ้ง วันจันทร์ที่ 19 พฤศจิกายน 2555

ประธานาธิบดีบารัค โอบามา เดินทางไปพบนางออง ซาน ซูจี ที่บ้านพักริมทะเลสาบ วันจันทร์ที่ 19 พฤศจิกายน 2555

คุยกับประธานาธิบดีเต็งเส่งด้วยท่าทีที่เป็นกันเอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพที่โอบามาโอบกอดและบรรจงจุมพิตที่แก้มนางออง ซาน ซูจี ล้วนเป็นประจักษ์พยานแห่งการเริ่มต้นยุคใหม่ของพม่าในเวทีโลกได้เป็นอย่างดี เมื่อถนนทุกสายต่างก็มุ่งสู่พม่า แล้วนักศึกษานักวิจัยชาวไทยจะช้าอยู่ไย เปิดใจให้กว้างและไปศึกษาเรียนรู้ความเป็นพม่าโดยตรงในประเทศพม่ากันดีกว่า ผู้เขียนยืนยันได้ว่าพม่ายุคนี้มีบรรยากาศที่เป็นมิตรกับนักวิจัยมากขึ้นกว่าเมื่อสิบปีก่อนหลายเท่านัก

ผู้เขียนเพิ่งมีโอกาสเดินทางกลับไปเก็บข้อมูลวิจัยที่เมืองย่างกุ้งอย่างจริงๆ จังๆ อีกครั้งเมื่อต้นเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมาหลังจากที่ห่างหายไปเกือบแปดปี ย่างกุ้งในวันนี้ช่างแตกต่างไปจากเมื่อครั้งที่ผู้เขียนยังเป็นนักศึกษามะงุมมะงาหราเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ สิ่งแรกที่สัมผัสได้ทันทีตั้งแต่เหยียบย่างสู่สนามบินนานาชาติมินกะลาดง คือบรรยากาศที่ผ่อนคลายและพร้อมต้อนรับการมาเยือนของชาวต่างชาติ ขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมืองเป็นไปตามมาตรฐานสากล ปราศจากการรื้อค้นสัมภาระที่เจ้าของต้องชี้แจงแทบจะทุกชิ้นต่อเจ้าหน้าที่อย่างที่เคยเป็นมา สายตาแห่งความ

หวาดระแวงระแวดระวังชาวต่างชาติแทบจะไม่ปรากฏให้เห็นทั้งในหมู่เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนทั่วไปในเมืองย่างกุ้ง การเดินถือกล้องถ่ายรูปบ้านเมืองและผู้คนในย่านชุมชนเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ไม่ต้องแอบถ่ายกันเหมือนสมัยก่อน ยิ่งไปกว่านั้นที่ทำการพรรค NLD และหน้าบ้านนางอง ซาน ซูจี ยังกลายเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคณะทัวร์ประเทศต่าง ๆ มาถ่ายรูปและเยี่ยมชมได้ตามอัธยาศัย ผู้คนยินดีให้พูดคุยซักถาม นักวิชาการคณาจารย์ที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐดูผ่อนคลายที่จะพบปะชาวต่างชาติอย่างเปิดเผย โดยไม่ต้องหวาดผวาการถูกรายงานและตรวจสอบจากเบื้องบน

หากจะถามถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภคในเมืองย่างกุ้ง แม้ว่าจะยังไม่สามารถเทียบชั้นได้กับกรุงเทพมหานคร หรือเมืองใหญ่ของไทยอย่างเชียงใหม่หรือหาดใหญ่ได้ก็ตาม แต่ก็นับได้ว่าดีขึ้นกว่าแต่ก่อน ในขณะที่ปัญหาเรื่องกระแสไฟฟ้าดับเป็นช่วง ๆ ยังคงมีอยู่ แต่เมืองย่างกุ้งในเวลานี้มีบริการสัญญาณอินเตอร์เน็ต WiFi ฟรีตามโรงแรมและห้างร้านต่าง ๆ และแม้กระทั่งบริเวณพระมหาธาตุเจดีย์ชเวดากอง Search Engine พื้นฐานและ Social Media ต่าง ๆ ตลอดจนเว็บไซต์สำนักข่าวต่างประเทศที่เคยถูกรัฐบาลทหารปิดไม่ให้ใช้ทุกวันนี้ก็เข้าได้ดีไม่มีติดขัด พกคอมพิวเตอร์ Laptop หรือ Tablet อย่าง ipad หรือ Galaxy Note ไปทำงานที่พม่าสะดวกทั้งการค้นคว้าและติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดน และไม่ต้องกังวลว่าคอมพิวเตอร์ของเราจะถูกตรวจสอบข้อมูลก่อนเดินทางออกนอกประเทศ

ไปย่างกุ้งรอบนี้ผู้เขียนได้เดินทางไปเก็บข้อมูลเอกสาร 2 แห่ง คือที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ (The National Archives Department-NAD) และหอสมุดกลางแห่งมหาวิทยาลัย (Universities Central Library-UCL) แม้ว่าเวลาเปิดให้บริการยังค่อนข้างจำกัดเหมือนเดิมคือเวลา 10:00-15:30 น. วันจันทร์ถึงศุกร์ ยกเว้นวันหยุดราชการ แต่การให้บริการของเจ้าหน้าที่มีการพัฒนาเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น เมื่อกว่าสิบปีก่อนที่ผู้เขียนยังทำวิทยานิพนธ์อยู่นั้น ยังจำได้ดีว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและที่หอจดหมายเหตุ (ซึ่งน่ารัก ใจดีและมีน้ำใจต่อผู้เขียนมาก) ตามปกติจะเริ่มให้บริการหยิบเอกสารประมาณสิบโมงครึ่ง ราวสิบเอ็ดโมงครึ่งเจ้าหน้าที่ก็จะเริ่มพักรับประทานอาหารกลางวันซึ่งจะกินเวลาไปถึงบ่ายโมงกว่า ๆ ในช่วงพักกลางวันนี้ห้องอ่านเอกสารที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติจะปิด ผู้ใช้

บริการ Free WiFi สำหรับนักท่องเที่ยวที่พระมหาธาตุเจดีย์ชเวดากอง

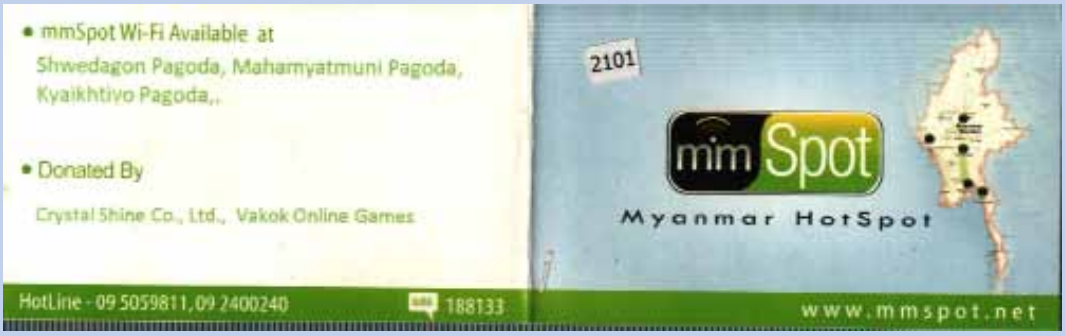

บริการ Free WiFi สำหรับนักท่องเที่ยวนี้มีให้บริการที่ วัดพระมหามัยมุนี เมืองอมรปุระ และพระธาตุอินทร์แขวน หรือ ไจ๊ก์ทีโย เมืองไจ๊ก์โถ่เช่นเดียวกัน

บริการก็ต้องรอจนกว่าเจ้าหน้าที่จะกลับมาเปิดตอนบ่ายอีกครั้ง และเนื่องจากปัญหากระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอทำให้ทั้งสองหอสมุดแทบจะไม่เปิดไฟในห้องอ่านหนังสือ ผู้เขียนก็ต้องอาศัยแสงสว่างที่ลอดลงมาทางช่องหน้าต่างสำหรับการอ่าน และหลายครั้งที่ต้องอดทนอ่านไมโครฟิลม์มัวๆ ในห้องแสงสลัวๆ ที่ปิดประตูหน้าต่างสนิทแต่ไม่เปิดเครื่องปรับอากาศอีกด้วย !

การมาค้นเอกสารครั้งล่าสุดนี้ผู้เขียนประหลาดใจกับความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ห้องอ่านหนังสือที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติเปิดปิดตรงตามกำหนดเวลา เปิดเครื่องปรับอากาศและแสงไฟที่เพียงพอต่อการอ่าน ช่วงพักเที่ยงผู้ใช้บริการก็ยังสามารถนั่งอ่านเอกสารได้และมีเจ้าหน้าที่คอยผลัดเวรกันมาดูแล มีระบบทำสำเนาเอกสารด้วยการสแกน เจ้าหน้าที่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยปรับแสงและความคมชัดให้เป็นอย่างดี สำเนาที่ได้มาอ่านง่ายสบายตายิ่งกว่าเอกสารต้นฉบับเสียอีก สนนราคาอยู่ที่ 1 USD ต่อ 4 หน้า และที่สำคัญเจ้าหน้าที่ที่ตามปกติมีน้ำใจอยู่แล้ว ดูกระตือรือร้นมากกว่าเดิมที่จะให้ความช่วยเหลือหาทางให้ผู้เขียนได้อ่านและทำสำเนาเอกสารได้ทันในเวลาอันจำกัด การบริการที่เป็นมิตรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการค้นคว้าเช่นนี้เกิดขึ้นที่หอสมุดกลางแห่งมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกัน ที่ประทับใจผู้เขียนมากที่สุดคือบริการการสแกนเอกสารเก่า ที่เจ้าหน้าที่ทำออกมาได้คมชัดมาก

ผู้เขียนอยากจะเชิญชวนนักศึกษาและนักวิจัยผู้สนใจศึกษาประวัติศาสตร์พม่าสมัยอาณานิคมให้มาค้นคว้าเอกสารที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติที่เมืองย่างกุ้ง แม้ว่าเอกสารที่หอจดหมายเหตุแห่งนี้จะไม่ครบครันเท่าที่มีอยู่ใน British Library ที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ แต่ก็เป็นแหล่งข้อมูลเอกสารชั้นต้นของพม่า ที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยงบประมาณที่ไม่สูงจนเกินไปนัก

ชื่อเต็มของหอจดหมายเหตุนี้คือ กรมหอจดหมายเหตุแห่งชาติ (The National Archives Department-NAD) สังกัดกระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ (Ministry of National Planning and Economic Development)

ปัจจุบัน Dr. Aung Myo ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ เอกสารหลักๆ ที่หอจดหมายเหตุให้บริการคือ เอกสารราชการสมัยอาณานิคมอังกฤษ ค.ศ. 1826 – 1948 ส่วนเอกสารราชการสมัยเอกราชเป็นต้นมารัฐบาลยังไม่อนุญาตให้อ่าน หอจดหมายเหตุได้ตีพิมพ์หนังสือคู่มือช่วยค้น คือ Guide to the Archival Sources of History in Myanmar Vol.I (Yangon: National Archives Department, 2003) ซึ่งได้แบ่งหมวดหมู่เอกสารแยกตามเขตพื้นที่การปกครอง ดังนี้

Pre-Independence records 1835 - 1948

Series

1. Chief Secretary's Office, 1835 – 1948
2. Kachin State, 1926 – 1948
3. Kayah State, NIL
4. Karen State, NIL
5. Chin State, 1897 – 1948
6. Sagaing Division, 1936 – 1948
7. Tenasserim Division, 1858 – 1948
8. Pegu Division, 1935 – 1948
9. Magwe Division, 1929 – 1948
10. Mandalay Division, NIL
11. Mon State, 1937 – 1948
12. Arakan State, 1926 – 1948
13. Rangoon Division, 1924 – 1948
14. Shan State, 1942 – 1948
15. Irrawaddy Division, 1867 – 1948

Sub-Series

1. Henzada, 1880 – 1948
2. Maubin, 1882 – 1948
3. Pyapon, 1867 – 1948
4. Bassein, 1867 – 1948

เอกสารที่ให้บริการมีทั้งรูปแบบไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช ภาพถ่าย และเอกสารตีพิมพ์ของรัฐบาลอาณานิคม การค้นหาเอกสารสะดวกรวดเร็วด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพียงแค่พิมพ์คำสำคัญลงไป ระบบคอมพิวเตอร์จะประมวลผลและแสดงรายการเอกสารชุดต่างๆ ที่มีคำ

โฆษณาสินค้าตระกูลไอ ของแท้แน่นอนหาซื้อได้ที่ห้างสรรพสินค้าชั้นนำของพม่า

ห้างสรรพสินค้า Taw Win Centre บนถนนปเย (Pyay Road) แหล่งรวมสินสินค้าแฟชั่น ไอที และมีซุปเปอร์มาเก็ตที่มีของครบครัน

สำคัญนั้น ดังเช่นในการค้นคว้าครั้งนี้แม้ว่าผู้เขียนจะมิได้มุ่งศึกษาเรื่องมุสลิมในพม่าก็ตาม แต่ด้วยเหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างชาวยะไข่พุทธและชาวยะไข่มุสลิมหรือที่รู้จักกันดีในนามว่าโรฮิงญากำลังปะทุอย่างดุเดือดอยู่ในปัจจุบัน ผู้เขียนก็ลองพิมพ์คำว่า Muslim ปรากฏว่ามีเอกสารที่เกี่ยวข้องเพียง 22 รายการเท่านั้น แต่ก็เป็นเอกสารที่มีหัวเรื่องน่าสนใจ อาทิ Representation by the Muslims of North Arakan claiming for an autonomous state in the Buthidaung and Maungdaw (1947), Question of distinguishing the people like Arakanese Muslim in Arakan and Shan Tayokes in the Kachin and Northern Shan State, Whose Nationalities are in doubt (1950) และ Open letter to the leaders of the Burma Government and the democratives stop genocide of the Muslims who alone stand in between “Communism and democracy” in Arakan charger of the constitutional demands of the Arakani Muslims (1951) เป็นต้น ผู้เขียนได้ลองขออ่านเอกสารเหล่านี้แล้ว แต่ก็แน่นอน ไม่ได้รับอนุญาต หากผู้ใดสนใจศึกษาประเด็นนี้คงต้องลงทุนบินไปอ่านที่ประเทศอังกฤษแทน

นอกจากเอกสารและสิ่งพิมพ์สมัยอาณานิคมแล้ว ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาตินี้ยังมีหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษและภาษาพม่าช่วงทศวรรษ 1960s ถึง 1980s ให้บริการอยู่หลายสำนักพิมพ์ อาทิ Myanmar Alin, Kyaymon, Botahtaung, Yangon, Luptha Myanmar และ

พม่ามี ATM ใช้แล้ว ตู้ ATM หน้าห้างสรรพสินค้า Sein Gay Har บนถนนปเย (Pyay Road)

Guardian เป็นต้น เสียดายที่ผู้เขียนมีเวลาไม่มากนักจึงยังไม่มีโอกาสนั่งขุดค้นขุมทรัพย์เอกสารประวัติศาสตร์พม่ายุคหลังได้รับเอกราชเหล่านี้แต่อย่างใด

ในช่วงเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมามีนักวิจัยชาวไทยเดินทางมาใช้บริการหอจดหมายเหตุแห่งนี้อยู่บ้าง แต่ยังไม่มากนัก ตัวอย่างงานวิจัยชิ้นสำคัญที่ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารจากหอจดหมายเหตุแห่งนี้เป็นหลัก ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง หยกกับเศรษฐกิจพม่าสมัยอาณานิคม (ค.ศ.1885-1948) ของ อาจารย์ธัญญารัตน์ อภิวงค์ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2548)

นักวิจัยต่างชาติสามารถสมัครเพื่อขอใช้บริการหอจดหมายเหตุแห่งชาติได้โดยตรงที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ในการสมัครจะต้องมีจดหมายรับรอง (Letter of Reference) จากนักวิชาการพม่าหรือเจ้าหน้าที่รัฐของพม่า พร้อมระบุรายละเอียดหัวข้อวิจัย รูปถ่ายสีขนาดหนึ่ง

ภายในห้างสรรพสินค้า Junction Square ห้างใหม่ที่ใหญ่ที่สุดในเมืองย่างกุ้ง

นิ้วครึ่ง 3 ใบ และค่าสมัคร 30 USD ต่อปี หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ตั้งอยู่บนถนนปเย (Pyay) ติดกับสถานทูตฝรั่งเศสและไม่ไกลจากสถานทูตไทย โรงแรมที่พักที่ใกล้ที่สุดสามารถเดินถึงได้

หอสมุดกลางแห่งมหาวิทยาลัย (Universities Central Library) ภาพเก่าเมื่อปี 2547 ที่ยังคงสภาพเก่าเหมือนเดิมจนกระทั่งปัจจุบัน

ภาพภายในห้องอ่านเอกสาร หรือ Reference Room ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เมืองย่างกุ้ง

ภายในห้านาทีคือ Hotel Halpin รายละเอียดที่ตั้งมีดังนี้ No.114, Pyidaungsu Yeiktha Street, Dagon Township, Yangon. โทร 951-282979

นอกจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติแล้ว ที่เมืองย่างกุ้งยังมีแหล่งข้อมูลทั้งเก่าและร่วมสมัยให้ค้นคว้าอีกหลายแห่ง อาทิ หอสมุดกลางแห่งมหาวิทยาลัย ซึ่งตั้งอยู่ภายในมหาวิทยาลัยย่างกุ้ง และหอสมุดแห่งชาติ แต่เอกสารส่วนใหญ่เป็นภาษาพม่า นักวิจัยจึงจำเป็นต้องมีพื้นความรู้ภาษาพม่ามาบ้างจึงจะเป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้า ผู้เขียนอยากเชิญชวนให้ผู้สนใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมพม่าหันมาศึกษาภาษาพม่ากันให้มากขึ้น ภาษาพม่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพม่าในมิติต่าง ๆ ได้โดยตรง ที่ผ่านมาวงวิชาการไทยอาศัยงานแปลและงานศึกษาตีความของนักวิชาการตะวันตกหรือวงวิชาการโลกภาษาอังกฤษเป็นหลัก ซึ่งโจทย์การวิจัยและแนวการวิเคราะห์อาจมิได้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมไทย การรู้ภาษาพม่าจะช่วยแก้ไขเติมเต็มช่องว่างนี้ได้

ที่เมืองย่างกุ้งมีมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศย่างกุ้ง (Yangon University of Foreign Language-YUFL) เปิดสอนภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา อาทิ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาไทย ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส ภาษารัสเซีย รวมทั้งเปิดสอนภาษาพม่าสำหรับชาวต่างชาติด้วยเช่นเดียวกัน จากข้อมูลที่ผู้เขียนได้สอบถาม Dr. Yin Yin Than หัวหน้าภาควิชาภาษาพม่าแห่ง YUFL ทราบว่า หลักสูตรภาษาพม่าสำหรับคนต่างชาติมีหลายระดับ หลักสูตรหนึ่งปีจะได้รับ Certifi-

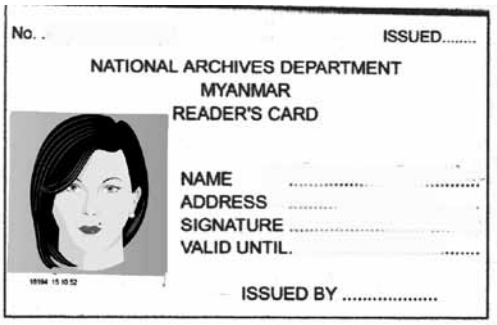

บัตรประจำตัวผู้ใช้หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เมืองย่างกุ้ง

cate หลักสูตรสองปีได้รับ Diploma และหลักสูตรสี่ปีได้รับปริญญาบัตร สำหรับหลักสูตรหนึ่งปี แบ่งออกเป็นสองภาคการศึกษา ภาคต้นระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคม ภาคปลาย ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน ค่าใช้ทั้งหลักสูตร 1500 USD ภาคต้น 900 USD และภาคปลาย 600 USD หลักสูตรปีการศึกษา 2013 นั้นปิดรับสมัครแล้ว ผู้สนใจเรียนสามารถสมัครเพื่อเรียนปีการศึกษา 2014 ได้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ซึ่งจะเริ่มเรียนในเดือนธันวาคม 2013

วิธีการสมัครเรียนภาษาพม่าที่ YUFL ผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดใบสมัครที่ผู้เขียนสแกนสำเนาไว้ได้ที่ลิงค์นี้ https://docs.google.com/file/d/0B1eLVb3_UfW9Z2N3NGo-0Qk1Va0U/edit และดำเนินการยื่นใบสมัครที่สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (The Embassy of the Republic of the Union of Myanmar)ประจำประเทศไทย เอกสารประกอบการสมัครได้แก่ 1) หนังสือรับรองตัวผู้สมัครที่ออกโดยสถานทูตของผู้สมัครในประเทศพม่า หรือสถานทูตพม่าประจำ

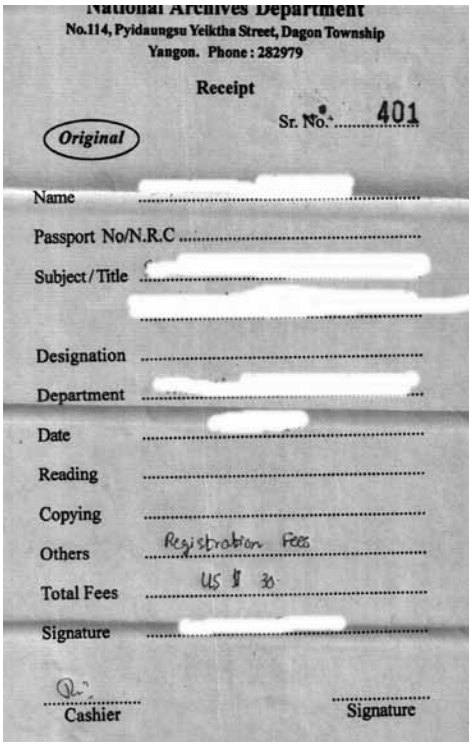

ใบเสร็จค่าสมัครใช้บริการหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เมืองย่างกุ้ง 30 USD ต่อปี

ประเทศของผู้สมัคร 2) เอกสารรับรองคุณวุฒิทางการศึกษาฉบับภาษาอังกฤษตามที่ผู้สมัครระบุไว้ในใบสมัคร 3) หนังสือรับรองความสามารถทางวิชาการของผู้สมัคร 4) หนังสือรับรองความประพฤติของผู้สมัคร 5) เอกสารแสดงสถานะทางการเงินในการศึกษาในประเทศพม่า และ 6) สำเนาหนังสือเดินทาง

การสมัครเรียนภาษาที่ YUFL จะได้รับวีซ่าและบัตรนักศึกษา ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการเข้าไปค้นคว้าเอกสารข้อมูลที่หอสมุดกลางแห่งมหาวิทยาลัย (Universities Central Library-UCL) ที่ตั้งอยู่ภายในมหาวิทยาลัยย่างกุ้งได้ ที่หอสมุดกลางนี้ถือเป็นแหล่งเอกสารข้อมูลทาง

ภาพภายในกรุงเนปีดอ (Nay Pyi Daw) เมืองหลวงใหม่ของพม่า เวิ้งว้างกว้างใหญ่แต่ไร้ชีวิตชีวา อาคารที่ทำการและที่พักข้าราชการใหม่ใหญ่สวยงาม ถนนกว้างแปดเลนส์

ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมพม่าที่สำคัญ มีหนังสือพิมพ์และนิตยสารสมัยหลังได้รับเอกราชเก็บรักษาและจัดให้บริการอยู่เป็นจำนวนมาก หนังสือหายากภาษาพม่าและภาษาอังกฤษที่ตีพิมพ์มาตั้งแต่ครั้งอาณานิคม วิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยย่างกุ้ง ฐานข้อมูลเอกสารตัวเขียนโบราณ ฐานข้อมูลบทความทั้งหมดในวารสารสำคัญอย่าง Journal of Burma Research Society (JBRS) และฐานข้อมูลเอกสารชุด British Burma Gazetteer เป็นต้น ที่อยู่ของ YUFL คือ 119-131 University Avenue, Kamayut 11044, Yangon ถนน University Avenue นี้เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยย่างกุ้ง และบ้านของนางออง ซาน ซูจี สามารถเดินถึงกันได้ในระยะสิบห้าถึงยี่สิบนาที

Dr. Yin Yin Than ได้เล่าให้ฟังว่าปีการศึกษา 2012 และ 2013 นี้ นักศึกษาต่างชาติที่สมัครเข้าเรียนภาษาพม่ามากที่สุดได้แก่ นักศึกษาจากประเทศเกาหลีใต้ ส่วนจากประเทศไทยมีจำนวนไม่มากนัก ปี 2013 มีมากขึ้นคือประมาณ 4 คน การมาเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้เขียนเองได้พบนักศึกษาจากเกาหลีใต้มาเรียนภาษาพม่าจำนวนมากขึ้นอย่างผิดหูผิดตา ถ้าย้อนกลับไปเมื่อสิบปีที่แล้วหากเป็นชาวเอเชียด้วยกันมักจะเป็นนักศึกษาจากประเทศจีนและญี่ปุ่นมากกว่า สะท้อนให้เห็นว่าเกาหลีรุกหน้าเตรียมกำลังคนพร้อมการขยายฐานการผลิตสู่ประเทศพม่าอย่างเต็มตัว

สำหรับผู้เขียนแล้วบรรยากาศการวิจัยที่เป็นมิตรเช่นนี้เหมือนช่วงน้ำขึ้นให้รีบตัก เนื่องด้วยความเปลี่ยนแปลงในพม่ามีสูงมาก รัฐบาลอาจมีการปรับเปลี่ยนนโยบายได้อีกในเร็ววันซึ่งยากต่อการคาดเดาได้ล่วงหน้า ดังจะเห็นได้ว่านับตั้งแต่รัฐบาลพม่าประกาศย้ายเมืองหลวงอย่างเป็นทางการในปี 2005 จากเมืองย่างกุ้งสู่กรุงเนปีดอ (Nay Pyi Daw) ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระดับหน่วยงานราชการของพม่าเป็นอย่างมาก แหล่งเอกสารและสถาบันวิจัยทางประวัติศาสตร์ที่ผู้เขียนได้เคยรวบรวมข้อมูลและเรียบเรียงไว้ในบทความที่ชื่อ “เปิดพรมแดนสู่แหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในพม่า” ใน จุลสารหอจดหมายเหตุธรรมศาสตร์ ฉบับที่ 8 (มิถุนายน 2547-พฤษภาคม 2548) (http://arc.tu.ac.th:8080/flip/archive08/index.

อาคารไปรษณีย์กลาง ที่กรุงเนปีดอ

อาคารใหม่สวยงามที่ปราศจากผู้คน ที่กรุงเนปีดอ

วิวกรุงเนปีดอ มองจากมหาเจดีย์อุปปาตสันติ (Uppatasanti) ซึ่งจำลองแบบไปจากมหาธาตุเจดีย์ชเวดากอง ในกรุงย่างกุ้ง

html) นั้นบ้างก็ถูกยุบหรือถูกโยกย้ายจากเมืองย่างกุ้งไปยังเมืองเนปีดอ ตัวอย่างเช่น Resource Centre for Ancient Myanmar Manuscript (RCMM) หรือ ศูนย์เอกสารตัวเขียนโบราณของพม่า สาขาย่างกุ้ง ที่เคยเป็นหน่วยย่อยสังกัดหอสมุดกลางแห่งมหาวิทยาลัย มีหน้าที่เก็บรวบรวมและรักษาคัมภีร์ใบลาน (Palm-leaf Manuscript) สมุดข่อยหรือพับสา (Parabaik Manuscript) สมุดภาพเขียนสี (Colored Parabaik Manuscript) ที่ตั้งอยู่ในเขตโบตะถาว (Botahtaung Township) ปัจจุบันถูกยุบเลิกไปแล้ว สันนิษฐานว่าเอกสารตัวเขียนโบราณส่วนใหญ่ถูกโยกย้ายไปเก็บรักษาไว้ที่กรุงเนปีดอ

เฉกเช่นเดียวกับ Universities Historical Research Centre (UHRC) หรือ ศูนย์วิจัยทางประวัติศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัย สังกัดกรมการศึกษาขั้นสูง (The Department of Higher Education) ในกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education) แหล่งวิชาการทางประวัติศาสตร์สำคัญที่ผู้เขียนได้มาค้นคว้าและขอคำปรึกษาจากนักวิชาการชาวพม่าเมื่อครั้งยังทำวิทยานิพนธ์อยู่นั้น แต่เดิมสำนักงานตั้งอยู่ภายในมหาวิทยาลัยย่างกุ้ง ต่อมาถูกย้ายสำนักงานหลักและนักวิจัยส่วนหนึ่งต้องไปประจำการยังกรุงเนปีดอ ส่วนสำนักงานที่ย่างกุ้งถูกลดขนาดและย้ายมาตั้งอยู่ภายในอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แต่ที่สำคัญที่สุดคือเอกสารข้อมูลทางประวัติศาสตร์จำนวนมากของ UHRC ถูกโยกย้ายจากเมืองย่างกุ้งไปยังกรุงเนปีดอ แต่เนื่องจากการขาดประสิทธิภาพในการทำระบบขนย้าย ทำให้เอกสารข้อมูลสูญหายเป็นจำนวนมาก สันนิษฐานว่าถูกลักลอบนำมาขายที่ตลาดหนังสือเก่าในเมืองย่างกุ้ง ผู้เขียนได้ทราบจากเพื่อนนักวิจัยที่ UHRC ว่าคลังเอกสารของห้องสมุด UHRC ที่กรุงเนปีดอยังอยู่ในภาวะวิกฤตยังมิได้มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบแต่อย่างใด

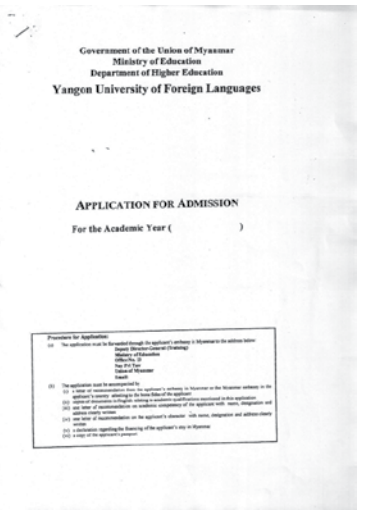

Government of the Union of Myanmar
Ministry of Education
Department of Higher Education
Yangon University of Foreign Languages

APPLICATION FOR ADMISSION

For the Academic Year ( )

Government of the Union of Myanmar
Ministry of Education
Union of Myanmar
Yangon University of Foreign Languages (YUFL)
Application Form for Admission to the Myanmar Language Courses for Overseas Students

▲ *แผนที่กรุงเนปีดอ แสดงที่ตั้ง National Archives, National Museum และ National Library*

▲ *ใบสมัครเรียนภาษาที่ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศย่างกุ้ง (Yangon University of Foreign Languages-YUFL)*

การยุบเลิกและโยกย้ายหน่วยงานราชการอันเป็นแหล่งสะสมข้อมูลเอกสารทางประวัติศาสตร์อันมีค่าเหล่านี้ได้สร้างความเสียหายและการสูญเสียเอกสารประวัติศาสตร์หายากเป็นจำนวนมาก แทนที่จะได้ถูกเก็บรักษาไว้และให้บริการเพื่อการศึกษาสำหรับสาธารณชนชาวพม่าทั่วไป กลับกลายเป็นสินค้าหายากที่ถูกลักลอบมาทำกำไรในตลาดหนังสือเก่า สมบัติของชาติถูกขายตกเป็นกรรมสิทธิ์ส่วนตัวของชาวต่างชาติอย่างน่าเสียดาย

นอกจากนี้แล้ว ผู้เขียนคาดการณ์ว่าอีกไม่นานเอกสารสำคัญในหอจดหมายเหตุแห่งชาติและหอสมุดแห่งชาติ (National Library) รวมถึงโบราณวัตถุต่าง ๆ ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแห่งเมืองย่างกุ้งจะถูกโยกย้ายไปยังกรุงเนปีดอเช่นเดียวกัน เนื่องจากขณะนี้ที่กรุงเนปีดอได้เนินการก่อสร้างอาคารของสามหน่วยงานดังกล่าวใกล้แล้วเสร็จ และสถานที่สามแห่งนี้ได้ปรากฏอยู่ในแผนที่กรุงเนปีดอแล้ว หากเป็นเช่นนั้นจริง การเดินทางมาค้นคว้าเอกสารหอจดหมายเหตุที่ประเทศพม่าก็จะมิใช่เรื่องน่าอภิรมย์อีกต่อไป แต่จะกลับกลายเป็นภารกิจที่มีค่าใช้จ่ายสูงมาก ทั้งค่าเดินทางค่าที่พักและค่าใช้จ่ายในขณะที่อยู่ในกรุงเนปีดอ ที่เลวร้ายไปกว่านั้นคือเป็นการค้นคว้าวิจัยในบรรยากาศที่แห้งแล้งห่อเหี่ยวไร้ชีวิตชีวา ด้วยว่ากรุงเนปีดอเป็นเมืองหลวงที่เพิ่งสร้างขึ้นมาใหม่ เต็มไปด้วยอาคารที่ทำการและอาคารที่พักของเจ้าหน้าที่รัฐแต่ปราศจากผู้คนที่อยู่กันเป็นชุมชน หากวันนั้นมาถึงผู้เขียนเองก็คงต้องกลับไปทบทวนว่าจะยังคงมาค้นคว้าเอกสารหอจดหมายเหตุที่พม่าต่อไปหรือไม่ ด้วยสถานการณ์ที่เป็นเช่นนี้แล ผู้เขียนจึงใคร่เชิญชวนผู้ที่สนใจศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมพม่าอย่าได้รอช้า ให้รีบเร่งมาศึกษากันที่เมืองย่างกุ้งในช่วงเวลาดี ๆ เช่นนี้ก่อนที่ทุกอย่างจะเปลี่ยนแปลงไป